

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ЦЕНТЪР ЗА МАГИСТЪРСКО ОБУЧЕНИЕ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

Приета от ФС (протокол №/ дата): 2/06.03.2020

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол №/ дата): 6/24.02.2020

Декан:

(доц. д-р Хр. Благойчева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „КОНТРОЛИНГ“;

ЗА СПЕЦ: „Финансов мениджмънт“; ОКС „магистър“; редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СС и СНУ, 6 за ДНДО;

СЕМЕСТЪР: 9 за СС и СНУ, 11 за ДНДО;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 210 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 7

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
Т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	150	-

Изготвили програмата:

1. ....
(проф. д-р Стефан Вачков)

2. ....
(гл.ас. д-р Александрина Панчева)

Ръководител катедра: .....
„Финанси“ (проф. д-р Стефан Вачков)

I. АНОТАЦИЯ

Цел на дисциплината: Основна цел на дисциплината е подготовка на специалисти в областта контролинга. Тази цел изисква представяне на пълния набор от възможни промени в съвременната среда и стандарти на контролинга и последвалата трансформация в неговия инструментариум. Ориентиран към съвременния динамичен свят, контролингът включва не само традиционните подходи за управление на разходите, бюджетиране и оценка на върформанса, а използване на комплексни оценки от нов характер, които включват водещите драйвери на средата – големи данни, опазване на околната среда, Индъстри 4.0, дигитализацията и трансформациите в бизнес моделите на компаниите.

Предварителни изисквания: Студентите следва да притежават знания от дисциплината „Корпоративни финанси“, „Теория на управлението“.

Изграждане на знание и разбиране: Дисциплината дава на студентите знания в следните направления:

- основни параметри на контролинга;
- среда и драйверите на контролинговата промяна;
- инструментариум на контролинга;
- модерни системи от корпоративни върформанс индикатори;
- приоритетни актуални области на контролинга и съответните му специфики (проект контролинг, екологичен контролинг, риск контролинг);
- иновативни модели за управление на разходите;
- оценка на иновационния върформанс (от позицията на дигиталната промяна) и пр..

Приложение на знанията и уменията: След изучаване на дисциплината студентите следва да умеят да работят като контролери, да извършват цялостна върформанс оценка на бизнеса с помощта на системи от ключови върформанс индикатори (от финансов и нефинансов характер); да класифицират, управляват, оптимизират разходи на ниво компания и проекти; да формират себестойности, вкл. и на иновативните проекти; да адаптират модерни подходи за бюджетиране към конкретен бизнес и пр.

Способност за разширяване на знанията и формиране на нови умения:

Обучението по „Контролинг“ е основа за задълбочено разбиране на корпоративния върформанс, природата и поведението на разходите в компаниите, възможността за изграждане на бюджети и проектирането на това както върху цялата компания, така и върху отделни проекти и инициативи. Обучението по дисциплината създава знания и умения на бъдещите финансови мениджъри и контролери при адаптирането на съвременни системи от ключови върформанс индикатори, методи за управление на разходите, бюджетиране и оценка на бизнеса, което би помогнало на компаниите в непрекъснатата им надпревара с времето, развитието на технологиите, агресивността на конкуренцията и пр. фактори на средата.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. ПРИРОДА И СТРУКТУРА НА КОНТРОЛИНГА		3	3	
1.1	Формиране на контролинговата концепция			
1.2	Цели и задачи на контролинга			
1.3	От традициите към новаторството – контролеровата работа днес			
1.4	Структура на ефективната контролингова система (Къщата на			

	контролинга по Хорват)			
ТЕМА 2. ДВИГАТЕЛИ НА КОНТРОЛИНГОВАТА ПРОМЯНА		3	3	
2.1	Волатилност			
2.2	Големи данни			
2.3	Industry 4.0 и развитието на интелигентните мрежи			
2.4	Бизнес анализ в среда на свръхинформираност			
2.5	Дигитална трансформация			
ТЕМА 3. СТАНДАРТИ НА МЕЖДУНАРОДНАТА ГРУПА ПО КОНТРОЛИНГ		3	3	
3.1	Процесен модел на контролинга 1.0			
3.2	Корпоративни пърформанс индикатори на контролинговия процес			
3.3	Модел на контролеровите компетенции			
3.4	Процесен модел на контролинга 2.0			
ТЕМА 4. КОНТРОЛИНГЪТ КАТО ОСНОВА НА ПЪРФОРМАНС МЕНИДЖМЪНТА		6	6	
4.1	Ключови пърформанс индикатори			
4.2	Балансирани карти за оценка			
4.3	GAP-анализ (анализ на разриви)			
4.4	Дашбордове			
ТЕМА 5. ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ ЗА ПРИЛОЖЕНИЕ НА КОНТРОЛИНГОВИЯ ИНСТРУМЕНТАРИУМ		3	3	
5.1	Финансов контролинг			
5.2	Екологичен контролинг			
5.3	Риск контролинг			
ТЕМА 6. КОНТРОЛИНГЪТ И УПРАВЛЕНИЕТО НА РАЗХОДИТЕ		3	3	
6.1	Посоки и предизвикателства на разходна трансформация (по модел на СИМА)			
6.2	Класификация и поведение на разходите			
6.3	Традиционни модели за управление на разходите			
6.4	Съвременни модели за управление на разходите			
ТЕМА 7. КОРПОРАТИВНО БЮДЖЕТИРАНЕ		3	3	
7.1	Бюджет и видове бюджети			
7.2	Параметри на бюджетирането			
7.3	Бюджетно моделиране			
7.4	Детерминанти на съвременното бюджетиране			
ТЕМА 8. ВИДОВЕ БЮДЖЕТИ		3	3	
8.1	Бюджет на продажбите			
8.2	Производствени бюджети			
8.3	Бюджети на преките разходи			
8.4	Бюджети на косвените разходи			
8.5	Отклонения от бюджетните показатели – причини и измерване			
ТЕМА 9. АЛТЕРНАТИВНИ МЕТОДИ НА БЮДЖЕТИРАНЕ		3	3	
9.1	Критики към традиционното бюджетиране			
9.2	Модел на бюджетиране на база дейности (Activity Based Budgeting)			
9.3	Моделът „Отвъд бюджетиране“ (Beyond Budgeting)			
9.4	Буферно бюджетиране (по модел на Голдтрат)			
Общо:		30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Казус	1	30
1.2.	Екипна разработка в час	1	30
1.3.	Курсов проект	1	30
Общо за семестриален контрол:		3	90
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	60
Общо за сесиен контрол:		1	60
Общо за всички форми на контрол:		4	150

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Панчева, Ал. Корпоративен контролинг, Стено, 2014.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Bahnub, Br. (2010) Activity based management for financial institutions.
2. Becker, W. (2011) Controlling: Konzepte, Methoden und Instrumente. Bamberg.
3. Brewer, P., Ray Garrison, et al. (2018) Introduction to Managerial Accounting, McGraw-Hill Education; 8 edition.
4. Colquitt, A. (2017) Next Generation Performance Management: The Triumph of Science Over Myth and Superstition Paperback – August 1, 2017
5. Harold Kerzner (2017) roject Management Metrics, KPIs, and Dashboards, Wiley.
6. Horváth & Partner (2019) The Controlling Concept: Cornerstone of Performance Management, Vahlen, 2019.
7. Horvath, P. Controlling, 2011.
8. Innovation Balanced Scorecard, <https://innovationbeats.wordpress.com/2012/07/25/innovation-scorecard-15-design-your-innovation-strategy-map/>.
9. Kamphake, A. (2020) Digitization in Controlling: Forecasting Processes through Automation, Springer Fachmedien Wiesbaden, Jan 3, 2020.
10. Kaplan, S. (2017)The Invisible Advantage: How to Create a Culture of Innovation, Greenleaf Book Group Press.
11. Karen W. Braun, Wendy M. Tietz (2017) Managerial Accounting (5th Edition), Pearson
12. Magnus Penker, Sten Jacobson, Peter Junermark (2017) How to Assess and Measure Business Innovation (The Complete Guide to Business Innovation) 1st Edition.
13. Projekt management handbuch,
<http://www.projektmanagementhandbuch.de/projektrealisierung/projektcontrolling/>.
14. The Complete Guide to Innovation Metrics – How to Measure Innovation for Business Growth,
<https://www.innovation-point.com/innovationmetrics.htm>
15. Valerian Laval (2018) How to Increase the Value-added of Controlling: A Guide to an Efficient and Sustainable Management Support.
16. Управление на риска, Методи за оценяване на риска (IEC/ISO 31010:2009)
17. Контролинг Академия в Германия, <http://www.controllerakademie.de>.
18. Международна група по контролинг, <https://www.icv-controlling.com>.